ઝૂઠી તારીફ

મૌલાના જલીલ અહસન નદવી રહ.

રાહે અમલ હિન્દી સે લિપ્યાન્તરણ કિયા હે.

‘નોટ:- તમામ રિવાયતે હદીષ કે ખુલાસે હૈ.’

બિસ્મિલ્લાહિર્રહમાનિર્રહિમ

{૧} મુસ્લિમ, રાવી હઝરત મિકદાદ રદી; રસૂલુલ્લાહ ﷺ ને ફરમાયા- કી જબ તુમ તારીફ કરને વાલોં કો દેખો તો ઉન્કે મુંહ પર મિટ્ટી ફેંકો. તારીફ કરને વાલે સે મુરાદ વો લોગ હૈ જિન્કા પેશા હી લોગો કી તારીફે કરના હોતા હૈ. યે લોગ આતે હૈ ઔર ઉસ શખ્સ કી તારીફ મેં જમીન ઔર આસમાન એક કર દેતે હૈ તાકિ કુછ બખશિશ મિલ જાએ, લોગો કી તારીફ શેઅર ઔર શાયરી મેં ભી હો સકતી હૈ ઔર ઔર આમ બોલચાલ મેં ભી, ઔર ઐસે લોગ જિહાલત કે જમાને મેં ભી થે, ઔર હર ઝમાને મેં પાએ જાતે હૈ ઐસે લોગોં કે બારે મેં હિદાયત દી ગઈ હૈ કી જબ વો ઇનામ ઔર બખશિશ કી ગર્જ સે ઝૂઠી સચ્ચી તારીફે કરને કે લિએ આએ તો ઉન્કે મુંહ પર મિટ્ટી ડાલ દો યાની ઉન્કો અપને મકસદ મેં નાકામ લૌટા દો.

{૨} મિશ્કાત, રાવી હઝરત અનસ રદી; રસૂલુલ્લાહﷺ ને ફરમાયા- કી જબ ગુનેહગાર કી તારીફ કી જાતી હૈ તો અલ્લાહ તઆલા ગુસ્સા હોતા હૈ ઔર ઉસ્કી વજહ સે અર્શ હિલને લગતા હૈ. યે ઇસલિએ કી જો શખ્સ અલ્લાહ કે આદેશોં કી ઇઝ્ઝત નહીં કરતા બલ્કી ઉસ્કે આદેશોં કો ખુલ્લમ ખુલ્લા તોડતા હૈ તો વો ઇઝ્ઝત વ એહતરામ (પ્રતિષ્ઠા) કે લાયક નહીં રહા ઉસ્કા હક તો યે હૈ કી ઉસે જિલ્લત કી નિગાહ સે દેખા જાએ, અબ અગર મુસલમાન સમાઝ મેં ઉસ્કી ઇઝ્ઝત કી જાતી હૈ તો ઉસ્કા મતલબ યે હૈ કી લોગોં મેં અપને દીન, અલ્લાહ ઔર રસૂલ સે મુહબ્બત બાકી નહીં હૈ, યા અગર હૈ તો બહુત હી કમઝોર હાલત મેં હૈ ઐસી હાલત મેં ઝાહિર હૈ કી અલ્લાહ કા ગુસ્સા હી ભડકેગા, ઉસ્કી રહમત ઉસ બસ્તી પર ક્યોં નાઝિલ હોગી.

{૩} બુખારી વ મુસ્લિમ, રાવી હઝરત અબૂ બકર રદી; એક આદમી ને એક આદમી કી રસૂલુલ્લાહﷺ કી માજૂદગી મેં તારીફ કી, તો આપને ફરમાયા- અફસોસ તૂને અપન ભાઈ કી ગર્દન કાટ ડાલી (યે બાત આપને તીન બાર ફરમાઈ) તુમ્મે સે જો શખ્સ કિસી કી તારીફ કરે ઔર ઐસા કરના

જરૂરી હો તો ઇસ તરહ કહો કી મેં ફલાં શખ્સ કો ઐસા ખયાલ કરતા હૂં, ઔર અલ્લાહ બાખબર હૈ. ઇસ શર્ત પર કી વો વાસ્તવ મેં સમઝતા હો કી વો શખ્સ ઇસ તરહ કા હૈ, ઔર કિસી શખ્સ કી તારીફ અલ્લાહ કે મુકાબલે મેં ના કરે. રસૂલુલ્લાહﷺ કી મજલિસ મેં એક શખ્સ કે તકવા ઔર ઉસ્કી અચ્છી હાલત કી તારીફ કી ગઈ થી, જાહિર બાત હૈ કી ઇસ સૂરત મેં આદમી કે રિયા (નુમાઇશ) મેં પડ જાને કા ડર થા ઇસલિએ આપﷺ ને મના ફરમાયા- ઔર કહા કી તૂને અપને ભાઈ કો હલાક કર દિયા. ફિર આપને યે હિદાયત ફરમાઈ કી અગર કિસી શખ્સ કે બારે મેં કુછ કહના હી પડ જાએ તો ઇસ તરહ કહો કી મેં ફલાં શખ્સ કો નેક સમઝતા હૂં ઔર ઇસ તરહ ના કહે કી ફલાં અલ્લાહ કા વલી (દોસ્ત) હૈ યા ફલાં યકીનન જન્નતી હૈ, ઇસ તરહ કહને કા કિસી બન્દે કો હક નહીં હૈ, ક્યોંકિ ક્યા માલૂમ કી જિસ્કો વો જન્નતી કહ રહા હૈ વો અલ્લાહ કી નિગાહ મેં જન્નતી હૈ યા નહીં? જબ તક આદમી જિન્દા હૈ ઈમાન કી આઝમાઇશ ગાહ મેં હૈ ક્યા માલૂમ કી કબ આદમી કા દિલ પલટ જાએ ઔર સીધા રાસ્તા ખોદે, ઇસલિએ કિસી જિન્દા નેક આદમી કે બારે મેં યકીન કે સાથ કોઈ હુક્મ નહીં લગાના ચાહિએ ઔર મરને

કે બાદ ભી કિસી કે બારે મેં યૂં નહીં કહના ચાહિએ કી વો જન્નતી હૈ. ઉલમા કા કહના હૈ કી અગર કિસી શખ્સ કે ફિતને મેં પડને કા દર ના હો ઔર મૌકા આ પડે તો ઉસ્કે મુંહ પર ઉસ્કે ઇલ્મ ઔર તકવા વગૈરા કી તારીફ કી જા સકતી હૈ લેકિન આજિઝ કે નઝદીક ઇસ્સે બચના બેહતર હૈ, ક્યોંકિ ફિતને મેં પડને યા ના પડને કા ફૈસલા અલ્લાહ હી કર સકતા હૈ, કિસી કી અનદરૂની કૈફિયત કે આમતૌર પર સહી, અન્દાઝા નહીં હો સકતા.